

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	VII
Πίνακας κυριότερων βραχυγραφιών	XV

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

§ 1. Εισαγωγή στην προβληματική της σχετικής ακυρότητας

I. Η θέση των προβλημάτων	1
II. Η μέθοδος της έρευνας	2
III. Η διάρθρωση της μελέτης	6

§ 2. Η ιστορική βάση του δόγματος των ελαττωματικών δικαιοπραξιών, με έμφαση στην υποκειμενική σχετικοποίηση των συνεπειών της «ακυρότητας»

I. Περί της χρησιμότητας της ιστορικής έρευνας	7
II. Αρχαία ελληνικά δίκαια	8
1. Αττικό δίκαιο	8
2. Σπαρτιατικό δίκαιο	12
3. Κρητικό δίκαιο	14
4. Συμπέρασμα	16
III. Ρωμαϊκό δίκαιο	17
1. Γενικά	17
2. Το «ανίσχυρο» των δικαιοπραξιών	19
3. Περί της «απόλυτης ανενέργειας» των δικαιοπραξιών	20
4. Περί της «σχετικής ανενέργειας» των δικαιοπραξιών	23
5. Συμπέρασμα	27
IV. Βυζαντινό δίκαιο	29
1. Γενικά	29
2. Το «ανόθευτο» βυζαντινό δίκαιο γύρω από τις ακυρότητες	30
3. Συμπέρασμα	33
V. Η συστηματοποίηση των περιπτώσεων ελαττωματικών δικαιοπραξιών κατά τον 19ο αιώνα και ειδικότερα η εμφάνιση και κατανόηση του τεχνικού όρου «σχετική ακυρότητα»	33
1. Γενικά	33

2. Η διδασκαλία του v. Savigny	34
3. Οι απόψεις των κορυφαίων Γερμανών Πανδεκτιστών	36
4. Συμπέρασμα.....	39
VI. Το προϊσχύσαν βυζαντινορρωμαϊκό δίκαιο και η δημιουργία του Αστικού Κώδικα.....	40
1. Το ελληνικό δίκαιο των ακυροτήτων πριν από την έναρξη ισχύος του ΑΚ.....	40
2. Το ελληνικό δίκαιο των ακυροτήτων μετά την έναρξη ισχύος του ΑΚ.....	42
VII. Γενικό συμπέρασμα ιστορικής θεωρήσεως	44

§ 3. Δικαιοσυγκριτική επισκόπηση του δόγματος των ελαττωματικών δικαιπραξιών, με έμφαση στην υποκειμενική σχετικοποίηση των συνεπειών της «ακυρότητας»

I. Η σημασία της δικαιοσυγκριτικής έρευνας	45
II. Γαλλικό δίκαιο.....	46
1. Γενικά περί ελαττωματικών δικαιπραξιών	46
2. Η θεμελιώδης διάκριση μεταξύ nullité absolue και nullité relative και η σημασία της	49
3. Τυπικές περιπτώσεις εφαρμογής της nullité relative.....	51
4. Η inopposabilité και η σχέση της με τη nullité relative	55
5. Συμπέρασμα.....	56
III. Γερμανικό δίκαιο	57
1. Γενικά περί ελαττωματικών δικαιπραξιών και ιδίως περί της έννοιας της Nichtigkeit	57
2. Η σχέση των εννοιών Unwirksamkeit και Nichtigkeit και ειδικότερα η relative Unwirksamkeit.....	62
3. Η «διόρθωση» του απόλυτου χαρακτήρα της Nichtigkeit σε θεωρία και νομολογία	64
4. Συμπέρασμα.....	70
IV. Ελβετικό δίκαιο	70
1. Γενικά περί ελαττωματικών δικαιπραξιών και περί της έννοιας της Nichtigkeit (nullité)	70
2. Η σχετικοποίηση της έννοιας και των συνεπειών της Nichtigkeit (nullité)	72
3. Η μεταχείριση των ελαττωμάτων της βουλήσεως και η Unverbindlichkeit.....	76
4. Συμπέρασμα.....	77
V. Αγγλικό δίκαιο	77
1. Γενικά περί ελαττωματικών συμβάσεων	77
2. Οι void contracts	78

3. Οι voidable contracts	81
4. Συμπέρασμα.....	85
VI. Το ευρωπαϊκό ενοποιητικό εγχείρημα στο πεδίο του αστικού δικαίου και το δίκαιο των ακυροτήτων.....	85
1. Γενικά.....	85
2. Οι Αρχές του Ευρωπαϊκού Δικαίου των Συμβάσεων (Principles of European Contract Law).....	86
3. Το Σχέδιο ενός Κοινού Πλαισίου Αναφοράς (Draft Common Frame of Reference)	87
4. Συμπέρασμα.....	90
VII. Γενικό συμπέρασμα δικαιοσυγκριτικής θεωρήσεως.....	91

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

§ 4. Η ισχυρή δικαιοπραξία

I. Η αρχή της υποχρεωτικότητας της δικαιοπραξίας.....	93
1. Οι νομιμοποιητικές βάσεις της δικαιοπρακτικής δεσμεύσεως κατά την εξελικτική πορεία της αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας	93
2. Η διαχρονική πολιτική λειτουργία της δεσμευτικότητας της δικαιοπραξίας και ιδίως της συμβάσεως	102
3. Συμπέρασμα.....	105
II. Η οριστική παραγωγή των εννόμων αποτελεσμάτων της δικαιοπραξίας....	107
1. Η ισχύς της δικαιοπραξίας	107
2. Τα έννομα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας.....	111
3. Συμπέρασμα.....	112

§ 5. Η ελαττωματική δικαιοπραξία

I. Η μη παραγωγή των εννόμων αποτελεσμάτων της δικαιοπραξίας.....	113
1. Το συνταγματικό υπόβαθρο της μη παραγωγής των εννόμων αποτελεσμάτων της δικαιοπραξίας	113
2. Θεσμοί μη παραγωγής των εννόμων αποτελεσμάτων της δικαιοπραξίας	119
3. Έννοια και μορφολογία της ελαττωματικής δικαιοπραξίας	124
II. Ειδικότερα περί της ενέργειας της άκυρης δικαιοπραξίας	126
1. Ενωσιολογικός προσδιορισμός και λειτουργική φύση της ακυρότητας	126
2. Τα δογματικά χαρακτηριστικά της ενέργειας της ακυρότητας.....	133
3. Ο περιορισμός της ενέργειας της ακυρότητας.....	141
III. Συμπέρασμα.....	144

§ 6. Η σχετικώς άκυρη δικαιοπραξία

I.	Η δογματική διαφοροποίηση μεταξύ απόλυτης και σχετικής ακυρότητας ..	145
1.	Η σημερινή, απολύτως κρατούσα θεώρηση	145
2.	Το κατά βάσιν παραδεκτόν της θεωρήσεως αυτής και ορισμένες κριτικές παρατηρήσεις	148
3.	Η δικαιολογία της διακρίσεως και ιδίως η σπουδαιότητα της σχετικής ακυρότητας	155
II.	Το δόγμα της σχετικής ακυρότητας	157
1.	Έννοια και φύση της σχετικής ακυρότητας	157
2.	Τα δογματικά χαρακτηριστικά της ενέργειας της σχετικής ακυρότητας	162
3.	Ιδίως περί της μη αυτεπάγγελτης εκτιμήσεως της σχετικής ακυρότητας από το δικαστήριο	172
4.	Περί της ανάγκης νέας δογματικής συλλήψεως του θεσμού της σχετικής ακυρότητας: Θεμελίωση μιας κατ' εξαίρεσιν αυτεπάγγελλης εκτιμήσεως της σχετικής ακυρότητας από το δικαστήριο	175
5.	Τα όρια της ενέργειας της σχετικής ακυρότητας	182
III.	Η «θεραπεία» της σχετικής ακυρότητας	185
1.	Γενικά	185
2.	Η «παραίτηση» από τη νομική δυνατότητα επικλήσεως της σχετικής ακυρότητας	186
3.	Η καταχρηστική προβολή της σχετικής ακυρότητας	201
IV.	Σχετική ακυρότητα και λοιπές μορφές υποκειμενικώς προσανατολισμένου ανισχύρου	210
1.	Επιφυλάξεις ως προς τη σπουδαιότητα της σχετικής ακυρότητας	210
2.	Σχετική ακυρότητα και ακυρωσία	211
3.	Σχετική ακυρότητα και ηρητημένη ακυρότητα	215
4.	Σχετική ακυρότητα και μη ανταξिमότητα	219
5.	Σχετική ακυρότητα και καταχρηστική άσκηση δικαιώματος	224
6.	Συμπέρασμα	227
V.	Δικονομικές αντανakήσεις του θεσμού της σχετικής ακυρότητας	227
1.	Η επίκληση της σχετικής ακυρότητας	227
2.	Ειδικότερα η πλαιαστική προβολή της σχετικής ακυρότητας	232
3.	Άμυνα κατά της επικλήσεως της σχετικής ακυρότητας και προστασία καλόπιστων τρίτων	234
4.	Συρροή ελλειψμάτων επί σχετικώς άκυρης δικαιοπραξίας, «πολλοπλητές ενέργειες» στο Αστικό Δίκαιο και σώρευση αγωγών	235

§ 7. Ορισμένες αμφισβητούμενες περιπτώσεις σχετικής ακυρότητας και η περί αυτών θέση μας

I. Ακυρότητα δικαιοπραξίας λόγω πλήρους δικαιοπρακτικής ανικανότητας (ΑΚ 128, 130)	239
1. Γενικά	239
2. Η περί απόλυτης ακυρότητας κρατούσα θέση	241
3. Η περί σχετικής ακυρότητας θέση	243
4. Προσωπική θέση	246
II. Ακυρότητα δικαιοπραξίας λόγω καταπιεστικότητας (ΑΚ 179 περ. β').....	248
1. Γενικά	248
2. Η περί απόλυτης ακυρότητας κρατούσα θέση	250
3. Η περί σχετικής ακυρότητας θέση	252
4. Προσωπική θέση	255
III. Ακυρότητα διαθήκης λόγω προσβολής της νόμιμης μοίρας (ΑΚ 1827, 1829)	257
1. Γενικά	257
2. Η περί σχετικής ακυρότητας κρατούσα θέση	259
3. Η περί απόλυτης ακυρότητας θέση.....	261
4. Προσωπική θέση	265
IV. Ακυρότητα καταχρηστικών ΓΟΣ στις καταναλωτικές συμβάσεις (άρθρο 2 § 6 ν. 2251/1994).....	273
1. Γενικά	273
2. Η περί απόλυτης ακυρότητας κρατούσα θέση	274
3. Η περί σχετικής ακυρότητας θέση	275
4. Προσωπική θέση	276

§ 8. Συμπερασματική τοποθέτηση: Προς μια νέα κατανόηση της σχετικής ακυρότητας των δικαιοπραξιών

277

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

I. Ελληνική	281
II. Ξένη.....	305
III. Από μετάφραση.....	315

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΛΗΜΜΑΤΩΝ

I. Ελληνικό	317
II. Ξένο.....	327